

Mozart contra Mozart

Pere Estelrich i Massuti

Ingmar Bergman és el director d'una òpera deliciosa, d'una òpera filmada, vull dir. *La flauta màgica* de Mozart, en mans de Bergman, es converteix en un joc d'infants. De fet, aquesta darre- ra òpera del compositor de Salzburg i considerada la primera òpera alemanya, té una lectura de conte de fades en el qual els bons i els dolents, els savis i els igno- rants lluiten constantment.

A *La flauta* de Mozart/Schikaneder (Emmanuel Schikaneder era el nom del llibretista que col·laborà amb el músic a l'hora d'escriure els textos) podem viatjar al país de la llum i la llibertat, però a la vegada es presenten els habitants de les ombres i les tenebres. Sarastro i els seus sacerdots (a modo dels mestres de la maçoneria) simbolitzen el bon camí a seguir per arribar a la perfecció, en canvi la reina de la nit i les seves dames són l'em- blema de la desviació i de la dolentia.

Bergman captà, en el seu film, tota aques-

ta essència. Filmada en un teatre i presen- tada com si fos l'enregistrament d'una funció continuada amb espectadors tots ells infants, detall que no cal perdre de vista per entendre més aquesta visió de conte (Al llarg de l'obertura la càmera ens mostra rostres de nins i nines disposats a dis- frutar de l'espectacle), la pel·lícula vol ser això, la filmació d'una sessió operística. Ben al contrari d'altres directors que han optat per presentar, cinematogràfica- ment, una òpera en espais naturals, fugint dels escenaris.

Lossey en seria l'exemple més clar, amb el *Don Giovanni* també de Mozart.

— ¿I quina és la millor de les dues pos- tures?

Doncs cada una de les lectures té el seu interès i la seva validesa. Bergman i Losey transcrivint Mozart són absolu- tament coherents i per això també vàlids tots dos. Dues maneres tan dife- rents de veure l'òpera filmada i a la

vegada tan genials!

Bergman amb una escenografia senzi- lla, tota ella a base de cartró i fustes pintades, sense intentar crear en cap moment la sensació de realitat, contra- posat a l'esperit de Losey, colorista, amb una Venècia real amb gòndoles i màsca- res de fons.

Precisament són aquestes dues possibilitats tan diverses però a la vegada tan correctes les que donen a l'òpera i al cinema bona part del seu encant. •

L'escenari de la llauna

El cavall de Ricard

Francesc Rotger

Tots pensavem que Ricard III d'Anglaterra havia desaparegut per sempre ("a horse, a horse, my kindong for a horse" deia Shakespeare) a la batalla de Bosworth, quan el comte de Richmond (tot d'una Enric VII) el va llevar al mateix temps la vida i la corona, si bé aquesta darre- ra en Ricard sembla que l'havia guan- yada amb mètodes no gaire ortodoxos. Idò no. Ricard III torna i ho fa no amb una pel·lícula, sinó amb dues: el "Ricard III" del britànic Richard Loncraine i el "Looking for Richard" amb el qual Al Pacino (els sona, aquest nom?) s'estrena com a director. El pri- mer d'aquest dos llargmetratges està a punt d'entrar a la cartellera de Ciutat, i fins i tot quan es publiquin aquestes línies potser ja ho haurà fet i el que és pitjor, també n'haurà sortit, vés a saber.

La segona encara s'estarà una estoneta, em sembla, per visitar-nos.

El "Ricard III" de Loncraine té la par- ticularitat que s'ambienta no a l'Anglaterra de l'Edat Mitjana, sinó a la Gran Bretanya dels anys trenta d'a- quest segle. "¿Què hauria passat si Hitler hagués nascut a Anglaterra?" ens demana la publicitat. Idò bé, aquesta és la paradoxa: Ricard de York no desplega la seva teranyina per fer-se amb el poder de la manera més bruta entre espases i armadures; ho fa a la mateixa Europa que va contemplar el naixement dels feixismes i que poc després hauria de patir la seva pitjor guerra. Loncraine va rebre l'Ós de Plata a Berlín, encara que la seva pel·lícula no va guanyar els dos Òscar a què estava nominada. Això sí, el repar-

timent és impressionant: Ian McKellen, Anette Bening, Kristin Scott-Thomas, Jim "Bales damunt Broadway" Broadbent i Nigel Hawthorne, que ara fa de duc de Clarence i no fa molt va interpretar el rei boig George III.

Al Pacino tampoc no ha estalviat noms il·lustres: Alec Baldwin, Winona Ryder, Aidan Quinn o Kevin "Sospitosos habituals" Spacey, son alguns dels intèrprets que s'ha cercat. Però la seva pel·lícula és al mateix temps ficció i documental, i gent com Kenneth Branagh, John Gielgud o Vanessa Redgrave, també ens expliquen tres o quatre coses d'a- questa tragèdia, una de les més aclap- arants del sempre aclaparador Sir William. •